

WONINGEN OP DE VliegBASIS SOESTERBERG OF NATUUR?

Bert van 't Holt & Frits Franssen

De vanzelfsprekendheid waarmee woningbouw wordt ingezet om het onderhoud van natuurgebieden te bekostigen, is onthutsend. Dat geldt ook voor de herinrichtingsplannen voor de vliegbasis Soesterberg. Het conceptplan dat onlangs werd gepresenteerd, voorziet in de bouw van 400 woningen. Natuurlijk moet er ook ruimte zijn voor recreatie van de geschatte 1000 bewoners van die huizen, die met honden, fietsend, skeelerend of op een andere manier door het gebied moeten kunnen bewegen om te genieten van de natuur.

Een citaat uit de folder van Hart van de Heuvelrug over de toekomst van de vliegbasis: *"De ambitie van het platform is evenwicht te bereiken in wonen, werk en natuur door op slimme wijze te schuiven met bebouwing en natuur, waardoor in het verleden van elkaar gescheiden natuurgebieden weer één worden. Deze uitruil versterkt enerzijds de natuur en creëert anderzijds ruimte voor bouwen, hetgeen financiële dekking garandeert voor groene projecten."*

Burgers en organisaties hadden tot 10 mei de gelegenheid om hierop te reageren. Een geschikt moment voor de Vogelwacht Utrecht om haar bezwaren op tafel te leggen, mede namens Vogelbescherming Nederland. De hierna volgende tekst is een bewerking van de bezwaartekst die door de Vogelwacht naar het platform Hart van de Heuvelrug werd verstuurd, waarin zeventien partijen samenwerken, waaronder de gemeenten De Bilt, Soest, Zeist, Leusden en Amersfoort. Voorzitter van het platform is de heer Boele Staal, voormalig commissaris van de Koningin in Utrecht.

Unieke natuur in Ecologische Hoofdstructuur

Dankzij ruimte en rust heeft zich op de vliegbasis Soesterberg een unieke natuur ontwikkeld. De heide en het schraalgrasland hebben een ecologisch hoge kwaliteit. Er komen zo'n 400 plantensoorten voor, waarvan 88 met een zeer beperkte nationale verspreiding, 24 soorten staan op de nationale Rode Lijst en 65 op de Oranje Lijst van de provincie Utrecht. Er zijn 134 soorten paddenstoelen gevonden (34 Rode Lijstsoorten). Op de vliegbasis leven verder nog tal van zeldzame soorten insecten, zoogdieren, reptielen en vogels. Er komen 55 vogelsoorten tot broeden, waarvan roodborsttapuit, tapuit (bedreigd volgens de Rode Lijst) en veldleeuwerik (gevoelig volgens de Rode Lijst) gebonden zijn aan het schraalgrasland. De grote dichtheid van de veldleeuwerik is met 79 broedparen uniek voor de provincie. Landelijk is de soort gedecimeerd sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw. In 2004 kwam deze algemene vogel op de nationale Rode Lijst terecht. De op de grond broedende veldleeuweriken zijn erg gevoelig voor verstoring.

De vliegbasis Soesterberg ligt in zijn geheel binnen de Ecologische Hoofdstructuur, wat inhoudt dat behoud en herstel van natuurwaarden er de hoogste prioriteit hebben. De sluiting van de vliegbasis als militair object werd door velen aangegepen om plannen te ontwikkelen voor de plotseling vrijkomende hectaren waar-

devolle grond in het hart van de provincie. Nationale, provinciale en gemeentelijke overheden hebben verantwoordelijkheden, maar ook uiteenlopende belangen. De gemeenteraden van Soest en Zeist zien het gebied vooral als een kans om te bouwen, de gemeentelijke infrastructuur te verbeteren en tenslotte als recreatiemogelijkheid. Maar dat is nog niet alles. Het conceptplan tot herinrichting gaat uit van vestiging van een Nationaal Defensiemuseum dat naar verwachting jaarlijks

Zicht op Museumkwartier en Monument vanuit dorp Soesterberg.
Bron: Concept ruimtelijk plan Vliegbasis Soesterberg, April 2008.

300.000 bezoekers zal trekken en mogelijkheden voor grote evenementen. Ter ontsluiting zouden dan een treinverbinding dwars door de natuur plus 500 parkeerplaatsen worden aangelegd. Er wordt ook uitgegaan van het bouwen van circa 400 nieuwbouwwoningen. Dat betekent onrust en verstoring tijdens de aanlegfase en een permanente introductie van ongeveer 1000 mensen plus honden en katten in een nu nog rustig natuurgebied. Het conceptplan lijkt dan ook volkomen in strijd met het belangrijkste uitgangspunt van de Ecologische Hoofdstructuur: versterking van de natuurwaarden. Grootschalig ruimtebeslag en forse verstoring door massarecreatie en woningbouw zullen de bestaande natuurwaarden degraderen.

Meer informatie is te vinden op www.hartvandeheuvelrug.nl.

Literatuur

Ecologische randvoorwaarden Vliegbasis Soesterberg. Buro Bakker, adviesburo voor ecologie B.V. te Assen, opdracht van Hart van de Heuvelrug, Utrecht, 2006.